

Αναπληρωτής Καθηγητής
Τμήμα Διοίκησης Επιχειρήσεων
και Τουρισμού ΕΛΜΕΠΑ

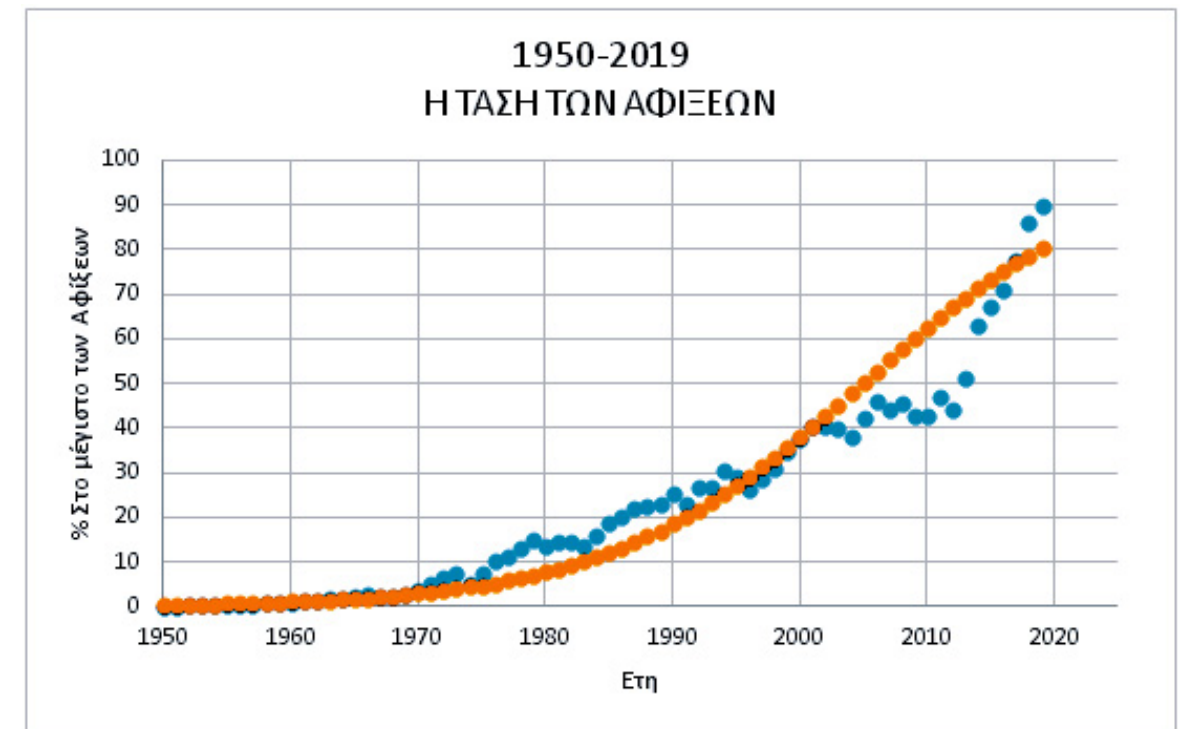
Είμαστε έτοιμοι για το τέλος του μαζικού τουρισμού;

1. Οι μεταπολεμικές απαρχές του Ελληνικού Τουρισμού.

Εάν κάποιος μπει στον πειρασμό να αναζητήσει τις απαρχές του μεταπολεμικού Ελληνικού τουρισμού, θα πρέπει να ανατρέξει στην απόρριψη μετά το 2^ο παγκόσμιο πόλεμο του αρχικού Ελληνικού Σχεδίου Ανασυγκρότησης της χώρας που εκπονήθηκε στο έτος 1947 και της εφαρμογής στην συνέχεια στο πλαίσιο του σχεδίου Μάρσαλ ενός αναθεωρημένου σχεδίου. Με κεντρικό άξονα αφενός να μη διαταραχθούν οι οικονομικές ιεραρχίες της Ευρώπης και αφετέρου μια προσέγγιση περισσότερο «ταιριαστή» στους φυσικούς πόρους της Ελλάδος, ο τουρισμός προέκυψε ως μη διαπραγματεύσιμη επιλογή για να ανασυγκροτηθεί και να αναπτυχθεί η Ελληνική οικονομία.

Η περίοδος από το 1950 μέχρι και το 1979 μπορεί να χαρακτηριστεί χρυσή σέ ό,τι αφορά στο μέσο ετήσιο ρυθμό αφίξεων τουριστών στην Ελλάδα. Παρά το ότι είναι μια περίοδος όπου αφενός οι χώρες διψούν για συνάλλαγμα και δεν ενθαρρύνουν τους πολίτες τους να πραγματοποιούν διακοπές σε άλλες χώρες και αφετέρου τα έντονα πληθωριστικά φαινόμενα ως αποτέλεσμα της ενεργειακής κρίσης του 1973, δυσκολεύουν την οικονομική μεγέθυνση ο μέσος ετήσιος ρυθμός τουριστικών αφίξεων στην Ελλάδα είναι της τάξης του 19%. Οι μεταπολεμικές αντιπαραθέσεις για το υπόδειγμα μεγέθυνσης της Ελληνικής οικονομίας αναζωπυρώνονται και συνεχίζονται την περίοδο 1979-2001. Η προβληματική ανταγωνιστικότητα της οικονομίας κρύβεται πίσω από τις υποτιμήσεις της δραχμής έναντι του δολαρίου, ο διεθνής ανταγωνισμός για την προσέλκυση τουριστών έχει ενταθεί και τελικά ο μέσος ετήσιος ρυθμός αύξησης των αφίξεων τουριστών στην Ελλάδα μειώνεται σε σχέση με την προηγούμενη περίοδο κατά τέσσερις φορές και από 19% φτάνει στο 4.6%.

Τα σοβαρά διαρθρωτικά προβλήματα της Ελληνικής οικονομίας αποκαλύπτονται με την υιοθέτηση

του ευρώ. Την περίοδο 2002-2012 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αφίξεων στην Ελλάδα πέφτει κάτω από 1%. Η κρίση χρέους δοκιμάζει την Ελληνική οικονομία και κοινωνία. Η προσφυγή στο ΔΝΤ και η εφαρμογή τη περιοριστικής πολιτικής αποδίδει και μετά το 2012 και μέχρι το 2019 ο μέσος ετήσιος ρυθμός αφίξεων τουριστών στην Ελλάδα είναι της τάξης του 10.6%. Με εξαίρεση την περίοδο της πανδημίας, οι αφίξεις στην Ελλάδα φαίνεται να επιστρέφουν σε ικανοποιητικούς ρυθμούς.

2. Το τέλος (;) του μαζικού Τουρισμού

Στο παρακάτω γράφημα έχει αποτυπωθεί η τάση των αφίξεων στη Ελλάδα την περίοδο 1950-2019. Η μορφή της τάσης είναι σιγμοειδής και η μορφή οδηγεί σε μια εύλογη εικασία για το ότι είμαστε κοντά στο τέλος της μαζικότητας του τουρισμού.

Η μαζική παραγωγή διευθέτησε πλήρως τον ελεύθερο χρόνο και την κατανάλωση του και έδωσε την δυνατότητα, ειδικά μετά τον δεύτερο παγκόσμιο πόλεμο σε κατηγορίες εργαζόμενων με μεσαία εισοδήματα να συνδυάζουν διακοπές και ταξίδι. Με άλλα λόγια η προπολεμική συνήθεια των πλουσίων έγινε μεταπολεμική συνήθεια για τα μεσαία εισοδήματα. Στα μέσα της δεκαετίας του 70 η ευέλικτη εξειδίκευση επανακαθορίζει τον ελεύθερο χρόνο αλλά με ελάσσονα επίπτωση στο τουριστικό ταξίδι. Η εισβολή της οικονομίας της πλατφόρμας από το 2008 έχει αρχίσει να μεταμορφώνει πλήρως το τοπίο του μαζικού τουρισμού. Επανακαθορίζει ξανά τον ελεύθερο χρόνο, διασπά τον τόπο κατοικίας από τον τόπο εργασίας και συνδυαστικά με την κλιματική κρίση, τη δημογραφική μετάβαση και την «ψηφιακή γενιά» απο-μαζικοποιεί

τον τουρισμό.

Με την υπόθεση ότι οι γεωπολιτικές αναταράξεις δεν θα είναι ιδιαίτερα σημαντικές, οι παράγοντες που θα καθορίσουν τον τουρισμό του αύριο είναι οι τεχνολογίες στα μέσα μεταφοράς. Οι τεχνολογίες μετάβασης σε μια κλιματικά ουδέτερη οικονομία. Οι τεχνολογίες εικονικής πραγματικότητας και το τεχνολογικό μοντέλο της διατροφής. Οι επιχειρήσεις που δραστηριοποιούνται στον τουρισμό θα έχουν να αντιμετωπίσουν προκλήσεις που θα αφορούν στις πηγές χρηματοδότησης για τη μετάβαση τους σε κλιματικά ουδέτερες δραστηριότητες. Τις τεχνολογίες εικονικής πραγματικότητας που θα υποκαταστήσουν σε μεγάλο βαθμό το φυσικό ταξίδι καθώς και την αναδυόμενη τάση μείωσης της βαρύτητας των φυσικών πλεονεκτημάτων ενός τόπου ως αιτία προσέλκυσης επισκεπτών. Πρόκληση επίσης θα είναι ο «νέος τουριστικός ταξιδιώτης». Ο νέος ταξιδιώτης δεν θα προτιμάει μακρινά αεροπορικά ταξίδια για λόγους τουρισμού. Θα βαθμολογεί και θα κριτικάρει οτιδήποτε αφορά σε αγαθό η εμπειρία. Η προτίμηση του για μικρά καταλύματα θα είναι ισχυρή και θα επιζητά μοναδικές ψηφιακές εμπειρίες που σε μεγάλο βαθμό θα υποκαταστήσουν τη φυσική με εικονική επίσκεψη σε ένα τόπο. Ο ελληνικός τουρισμός, για να καταφέρει στις νέες αναδυόμενες τάσεις να διατηρήσει σοβαρό οικονομικό μερίδιο στις τουριστικές δραστηριότητες πρέπει να προβάλλει με πειστικό τρόπο την μετάβαση του σε κλιματικά ουδέτερες δραστηριότητες και να εντάξει την εικονική πραγματικότητα ως μέρος της εμπειρίας του τουρίστα ταξιδιώτη. Είμαστε έτοιμοι για αυτό το άλμα;

Παρουσίαση

Video

